

ВТОРИННІ РЕСУРСИ МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Розділ 1. Лікарсько-технічна сировина рослинного походження, як вторинні ресурси мисливського господарства

Тема 1. Вступ, поняття про фітотерапію

Лікарські рослини та їх значення для медицини. Народна медицина, її зв'язок з науковою медициною. Природа - джерело зеленої аптеки. Економічне стимулювання раціонального природокористування, вирощування лікарських рослин. Визначення лікарських рослин за допомогою визначника. Фітотерапія як наука. Історія розвитку фітотерапії.

Тема 2. Охорона та відтворення лікарських рослин

Реєстри видів лікарських рослин, що підлягають охороні на території України. Червона книга України. Охорона та раціональне використання лікарських рослин. Юридична відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства (кримінальна, адміністративна, цивільноправова, дисциплінарна). Лікарські рослини певної місцевості, що підлягають охороні. Відтворення запасів лікарської рослинної сировини. Основні поняття і методи інтродукції лікарських рослин. Екологічні потреби лікарських видів рослин та їх біологічні особливості.

Тема 3. Поняття про запаси рослинної сировини. Методи визначення запасів і урожайності лікарської рослинної сировини.

Визначення площі заростей лікарських рослин. Визначення врожайності лікарських рослин. Оцінка величини запасів лікарської сировини методом модельних екземплярів. Оцінка величини запасів лікарської сировини методом проєктивного покриття. Оцінка величини запасів лікарської сировини методом облікових ділянок. Біологічний та експлуатаційний запас лікарської рослинної сировини. Визначення об'єму щорічної заготівлі.

Тема 4. Об'єкти ресурсної заготівлі.

Заготівля лікарських рослин та приготування ліків з них. Основні види лікарських рослин, що зростають в Україні. Основні види цілющих рослин, що зростають на Півдні України. Лікарське значення рослин лісу. Лікарське значення лучних та степових рослин. Лікарське значення рослин водойм та боліт. Календарний план заготівлі лікарських рослин.

Розділ 2. Вторинна продукція тваринного походження мисливського господарства.

Тема 5. Основи розведення та годівлі с/г тварин.

Породи, їх виробнича класифікація та породоутворюючі фактори. Поняття про ріст, розвиток та методи їх обліку. Оцінка тварин за продуктивністю, екстер'єром конституцією. Бонітування тварин. Методи розведення, характеристика методів схрещування. Значення повноцінної годівлі тварин. Оцінка кормів за якістю і поживністю. Класифікація кормів, їх характеристика, підготовка до згодовування. Нормування годівлі с/г тварин. Поняття про норми і раціони годівлі.

Тема 6. Породи, продуктивність і відтворення поголів'я с/г тварин

Породи ВРХ, їх характеристика і районування. Молочна і м'ясна продуктивність, фактори, що їх обумовлюють. Методи визначення продуктивності корів та тривалість продуктивного використання. Способи вирощування ремонтного молодняка. Визначення продуктивності овець та свиней.

Тема 7. Технологія виробництва молока.

Способи і системи утримання ВРХ. Організація годівлі. Типи годівлі і структура раціонів у літній та зимовий період. Вплив різних факторів на кількість і якість молока.

Технологія виробництва молока. Технологія машинного доїння і первинної обробки молока. Реалізація та переробка молока.

Тема 8. Технологія виробництва м'ясної продукції.

М'ясна продуктивність ВРХ. Типи відгодівлі ВРХ. Системи і способи утримання при відгодівлі молодняку. Нормативи продуктивності і здавальної маси однієї голови. Породи свиней та їх використання. Племінна робота у свинарстві. Структура та оборот стада. Особливості годівлі і утримання маточного поголів'я та вирощування ремонтного молодняку. Типи відгодівлі свиней. Породи овець, їх вовнова і м'ясна продуктивність. Відтворення поголів'я та вирощування молодняку. Годівля і утримання овець.

Розділ 3. Бджільництво у мисливському господарстві.

Тема 9. Біологія бджолої сім'ї. Вулики та обладнання.

Морфологічні, генетичні та функціональні особливості особин. Їх розвиток та робота. Вулики та інвентар. Техніка огляду та безпека життєдіяльності.

Склад та особливості бджолої родини, як цілісної та господарської одиниці. Морфологічні особливості бджіл. Роль корму у розвитку особин сім'ї.

Обмін речовин у бджіл. Особливості живлення і травлення дихання та інтенсивність газообміну. Кровообіг і функції гемолімфи. Органи виділення. Нервова система бджіл. органи зору, дотику, нюху і смаку. Безумовні і умовні рефлекси. Поведінка бджіл. Розподіл функцій у сім'ї в залежності від віку бджіл, сили сім'ї і умов середовища.

Вулики. Винахід першого в світі рамкового вулика П.І.Прокоповичем. Вимоги до вуликів в залежності від природних та економічних умов. Пасічний інвентар обладнання. Значення і перспективи механізації трудомістких робіт. Перевезення бджіл в господарствах, що виробляють продукти бджільництва на промисловій основі. Пасічні будівлі. Зимівники, основні вимоги до них. Павільйони, платформи і контейнери для перевезення бджіл. Кочові будки. Загальні правила поводження з бджолами. Техніка огляду бджолиних сімей.

Тема 10. Технології утримання та розведення бджіл.

Гніздо бджіл. Воскові будівлі. Старіння стільників та їх заміна.

Восковидільні залози і їх функціонування. Воскові будові бджіл. Жало бджоли. Дія бджолої отрути на свійських тварин і людину.

Старіння стільників. Штучна вощина. Техніка навощування. Розмноження бджіл. Роїння та штучне розмноження. Способи виведення та заміни маток.

Розмноження бджіл Статева система матки і трутня. Матеріальні основи і особливості передачі спадкової інформації. Парування. Статеве і патеногенетичне розмноження. Строки і умови розвитку матки, робочих бджіл і трутнів.

Розмноження бджолиних сімей. Природне роїння. Його негативні сторони. Техніка збору, посадка рою і використання роєвих бджіл. Методи попередження природного роїння та його заміна плановим штучним розмноженням бджолиних сімей.

Індивідуальні та збірні відводки і їх значення у підвищенні продуктивності пасік. Весняні відводки з плідною маткою та їх переваги. Поділ сімей "на півльоту". Спосіб «наліт на матку».

Тема 11. Кормова база бджіл та шляхи її поліпшення. Медовий конвеєр. Медозбори та типи взятків. Кочівля.

Корми бджіл. Медоносна база бджіл. Способи оцінки та шляхи поліпшення. Медовий конвеєр. Потреба бджолої родини в меді та перзі, в різні періоди року Фактори впливу природних та агротехнічних умов на виділення нектару.

Класифікація медоносів по часу квітання, місця, характеру взятка тощо Характеристика дикоростучих та сіяних рослин різних зон. Типи медозборів Вплив сили сім'ї на продуктивність. Підвезення та кочівля пасік. Методи оцінки медового запасу місцевості, бджолонавантаження, медовий конвеєр.

Вплив природних умов та агротехніки на виділення нектару рослинами. Сортові особливості сільськогосподарських рослин і їх нектаропродуктивність.

Класифікація медоносних рослин. Коротка характеристика найважливіших медоносів /диких і сільськогосподарських/ основних природних зон України. Типи медоносів.

Підтримуючий і продуктивний медозбори, їх значення для розвитку і продуктивності бджолиних сімей. Значення стану бджолиних сімей для раціонального використання медоносних ресурсів. Складання кормового балансу пасіки і господарства. Графік перевезення бджіл на запилення сільськогосподарських рослин і медозбір.

Заходи по поліпшенню кормової бази бджільництва. Значення перехресного запилення в підвищенні урожайності, поліпшення якості плодів і насіння сільськогосподарських рослин. Організація перевезення та кочівлі. Використання медозборів. Роль сили сімей. Осіннє нарощування. Вимоги до якості зимових кормів.

Весняні роботи на пасіці. Підготовка бджолиних сімей до медозбору при утриманні у вуликах різних систем. Нарощування сили сімей до головного медозбору. Значення перевезення бджолиних сімей до масивів медоносів. Відбір та відкачування меду.

Особливості догляду за бджолами в господарствах, що виробляють продукцію бджільництва на промисловій основі.

Тема 12. Технології виробництва та переробки продукції бджільництва.

Спеціалізації галузі. Техніка поліпшення господарсько-корисних ознак. Селекційно-племінна робота.

Види та породи бджіл, що розводяться у світі. План породного районування бджіл. Значення матковивідної справи у бджільництві. Методи штучного виводу маток. Масовий відбір у бджільництві. Індивідуальний відбір з перевіркою маток. Способи заміни та посадки маток. Штучне осіменіння.

Чистопорідне розведення, використання помісей та міжлінійних гібридів. Формування пакетів бджіл в господарствах, що спеціалізуються на розведенні бджолосімей. Пересилка бджіл у пакетах. Бонітування бджолиних маток і бджолиних сімей. Технології виробництва та переробки продукції бджільництва. Промислові технології та світовий досвід. Державні стандарти якості.

Роль сильних сімей у бджільництві. Технологія виробництва меду (відцентрового, стільникового, секційного) Падевий мед. Вимоги до меду на зимівлю. Походження медів, їх властивості та хімічний склад.

Тара для меду. Технологія воску та вощини. Переробка пасічної воскосировини. Сорти воску. Вимоги до вощини. Контроль натуральності та якості продукції. Способи виробництва, обладнання та режими висушивання бджолиного обніжжя. Технологія виробництва та первинної обробки прополісу, маточного молочка, апітоксину, гомогенату личинок.

Дієтична та лікувально-профілактична дія продукції бджільництва, використання продукції галузі.

Розділ 4. Рибицтво у мисливському господарстві.

Тема 12. Біологічні основи рибицтва. Вплив різних чинників на відтворення рибних запасів.

Природна рибопродуктивність. Екологічні групи риб, Особливості дозрівання статевих продуктів риб. Внутрішньовидові біологічні групи. Етапність розвитку риб. Ембріональний і постембріональний періоди розвитку риб (предличинка, личинка, мальок, молодь, статевозрілі та старіючі риби).

Вплив природних чинників. Вплив водоспоживання та гідробудівництва, забруднення та водяного транспорту, стоків промислових підприємств і житло-комунальних господарств та інших чинників на рибне господарство.

Тема 14. Проектування і структура рибицьких підприємств.

Класифікація і структура рибицьких підприємств. Призначення й устаткування цехів рибицьких підприємств. Основні етапи проектування рибицьких підприємств: вибір площадки, укладання завдання на проектування, дослідні роботи, укладання технічного

проекту, розрахунок виробничої потужності рибницького підприємства, якості води та водогосподарчі розрахунки. Експлуатація гідротехнічних споруджень. Насосна станція та енергозабезпечення. Планування робіт. Облік рибницьких робіт. План використання ставків, календар рибницьких робіт і оперативний облік

Тема 15. Об'єкти рибництва.

Осетрові (осетер, севрюга, бестер, веслоніс), лососеві (далекосхідний, каспійський, чорноморський лосось, сьомга, форель, нельма, білорибця), сигові (пелядь, муксун, омуль, тугун, ряпушка), харіусові (харіус), коропові (лящ, карась, синець, вусань, кутум, короп), окуневі (судак, окунь), кефалеві (лобань, сингіль), камбалові (азово-чорноморський калкан, глоса). Додаткові (молюски, ракоподібні, голкошкірі) та нові об'єкти рибництва (буффало, смугастий окунь, піленгас, бичок-кругляк)

Тема 16. Основні виробничі процеси в рибництві.

Основні ланки виробничого процесу. Заготівля і добір виробників. Екологічний метод стимулювання дозрівання статевих продуктів. Фізіологічний метод стимулювання дозрівання статевих продуктів і заготівля гіпофізів. Керування статевим циклом. Робоча плідність та облік ікри. Одержання статевих продуктів та визначення їхньої якості.

Запліднення і підготовка ікри до інкубації. Відсоток запліднення. Апарати для інкубації ікри. Інкубація ікри в польових умовах. Інкубація ікри в заводських умовах. Тривалість інкубації ікри та догляд за нею.

Одержання личинок і їхнє витримування. Вирощування молоді риб (осетрових, лососевих, сигових, харіусових, коропових, окуневих, кефалевих, камбалових). Облік личинок та молоді розведених риб.

ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Для підвищення рейтингового балу студент за рахунок часу, відведеного на індивідуальну роботу виконують *індивідуальне завдання*. За виконання якого за семестр він може отримати **20 балів**. Індивідуальне завдання вводиться з метою заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи, стимулювання творчого підходу до вивчення дисципліни та науково-дослідної роботи.

Індивідуальне завдання виконується за рахунок годин самостійної роботи згідно з запропонованими студентам темами у формі науково-аналітичного завдання (обсягом 10-20 с. відповідно оформленого друкованого тексту). Виконання його повинно сприяти розвитку навичок самостійного вивчення та цілеспрямованого аналізу конкретного питання за літературними джерелами і, по можливості, практичним матеріалом.

Теми індивідуальних завдань

1. Види рослин, що мають лікарську дію і заготовлюються аптеками на Півдні України.
2. Види рослин, які використовуються у народній медицині і зростають на Півдні України.
3. Види лікарських рослин, що потребують охорони на Півдні України.
4. Види рослин, що мають лікарську дію і культивуються на Півдні України.
5. Інтродукція як засіб пошуку нової лікарської сировини та охорони рідкісних видів.
6. Історія розвитку наукових знань про медоносну бджолу. Внесок українських бджолярів у створення раціонального бджільництва.
7. Біологічні пристосування окремих органів бджоли та їх значення в життєдіяльності сім'ї.
8. Корми для бджіл і потреба їх в енергії, протеїні, жиру, макро- і мікроелементах, вітамінах та воді.
9. Органи чуття бджіл як фактор, що забезпечує відповідну поведінку.
10. Гніздо бджіл і регуляція мікроклімату (освітленість, терморегімі, гігрофактор, газообмін).
11. Вплив геомагнітних і електричних полів на життєдіяльність бджіл.
12. Оцінка якості матки.
13. Ембріональний і постембріональний розвиток бджоли.

14. Породи бджіл України.
15. Визначення сили сім'ї та її основних селекційних ознак.
16. Складання акту весняної і осінньої ревізії бджолосімей.
17. Вивчення інструкції із бонітування бджіл.
18. Основні фактори оптимізації технології утримання бджіл.
19. Переваги і недоліки утримання бджіл у павільйонах.
20. Паketне бджільництво: формування і використання.
21. Нектаропродуктивність рослин та методи її оцінки.
22. Використання екологічно чистих (рослинних) препаратів у боротьбі з хворобами бджіл.
23. Основні методи оцінки якості продуктів бджільництва.
24. Умовні медові одиниці та їх використання у галузі.
25. Методи розведення тварин.
26. Типи годівлі різних видів тварин.
27. Облік заготівлі і використання кормів.
28. Особливості технології виробництва молока при нормованій годівлі.
29. Технологія виробництва яловичини.
30. Технологія виробництва свинини.
31. Технологія виробництва вовни і баранини.
32. Основні нормативи відтворення і продуктивності овець.
33. Розведення хижих риб у ставах.
34. Розведення осетрових риб.
35. Розведення лососевих риб.
36. Розведення кефалевих риб.
37. Розведення сигових риб.
38. Садкове вирощування форелі на теплих водах.
39. Вирощування буффало.
40. Розведення линя у ставах.
41. Розведення ляща.
42. Озерне товарне рибництво.
43. Розведення хижих риб у ставах.
44. Комбіновані форми ставового рибництва.
45. Природна кормова база ставів.
46. Селекційна робота в рибництві.
47. Перевезення живої риби.